

HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUS

Kinnitatud Tallinna Kivimäe Põhikooli direktori 25.septembri 2018. a käskkirjaga nr1-4/4

(varasem redaktsioon kinnitatud 17.12. 2012. a käskkirjaga nr 1-4/6 ja muudetud direktori
06.01.2014.a käskkirjaga nr 1-4/8)

Hariduslike erivajadustega õpilased vajavad täiendavat aega ja juhendamist õpetajate ning tugispetsialistide poolt.

Lühendid:

HEV-hariduslik erivajadus;

HEVKO- haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija;

ÕIAJK- õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart;

IAK- individuaalne ainekava;

IÕK- individuaalne õppekava.

Üldosa

1. Tugimeetmete eesmärk on toetada vajadusel õpilasi nii õppetöös kui ka sotsiaalses toimetulekus.

2. Tugimeetmete põhimõtted.

2.1 Võimalikult varajane märkamine ja püüd ennetada õpi- ja käitumisprobleeme.

2.1.1 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamise aluseks on õpilase mahajäämus õppetöös, käitumisprobleemid, tervisehäired ja anded.

2. 1.2 Hariduslike erivajaduste väljaselgitamine toimub:

(a) õpitulemusvestluste (aineõpetaja arutab õpilasega läbi õppimisega seotud õnnestumised ja probleemid, koos tehakse järgmise nädala tegevusplaan – nt konsultatsioonides/õpiabis osalemine, kontrolltöödeks valmistumine, järelvastamine),

(b) funktsionaalse lugemisoskuse,

(c) diagnoos- ja kontrolletteütluste,

(d) erinevates tingimustes õpilase käitumise korduva ja täpsema vaatluse,

(e) lapse meditsiiniliste uuringute ja

(f) arenguestluste põhjal, mille käigus leitakse erivajaduse põhjus.

2.2 Tekkinud probleemide puhul kiire sekkumine, tugiteenuste rakendamine.

2.3 Kooli ja kodu tihe ning järjepidev koostöö õpilaste toetamise tagamiseks.

2.4 Nõustamine, testimine ja õpiabi koolis koosneb erineva tasandi tegevustest:

2.4.1 Märkamise ja esialgne toetamine (klassiõpetaja/aineõpetaja konsultatsioonid, arenguveestlused, kontakt koduga, kontakt teiste õpetajatega, huviringid).

2.4.2 Õpilaste vajaduste, pädevuste ja/või võimekuse väljaselgitamine (õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmine ja selle analüüs, koostöö kooli spetsialistidega).

2.4.3 Koolipoolsete täiendavate toetuste rakendamine: logopeediline abi, meditsiiniline nõustamine, sotsiaalpedagoogiline ja psühholoogiline abi, tavaõppe raames individuaalse õpiabi plaani rakendamine (eelneb individuaalse õppekava rakendamisele), täiendav õppetöö õppeaasta lõpus, klassikursuse kordamine.

2.4.4. Kooliväliste tugisüsteemide kaasamine: Tallinna Õppenõustamiskeskuse spetsialistid, kooliväline nõustamismeeskond.

Rakendamine

1. Õpilaste nõustamine – koolis nõustavad õpilasi vastavalt oma pädevusele klassijuhatajad, aineõpetajad, logopeed, psühholoog, sotsiaalpedagoog, kooliõde, HEV koordinaator.

2. Tugisüsteemi kuuluvad:

2.1. Klassijuhataja/aineõpetaja töö (reguleeritud ametijuhendiga).

2.1.1 Õpilaste esmane abistamine ja nõustamine on klassijuhataja ja/või aineõpetaja ülesanne.

2.1.2 HEV märkamise ja väljaselgitamise algatamise aluseks on õpilase hinded või õpilase käitumine. Klassijuhataja ja/või aineõpetaja märkavad õpilast, kellel on tekkinud õpiraskused ühes või mitmes erinevas aines või käitumisprobleem (Lisad 1 ja 2).

2.1.3 Klassijuhataja võtab ühendust õpilase vanematega.

2.1.4 Vajadusel teeb klassijuhataja HEV koordinaatorile ettepaneku õpilasele tugisüsteemide rakendamiseks.

2.1.5 Klassijuhataja esitab iga trimestri lõpus klassi aruande raames õppealajuhatajale HEV õpilaste nimed, kokkuvõtte neile eelnevalt rakendatud tugimeetmete tulemuslikkusest ning ettepanekud täiendavate koolisiseste meetmete rakendamiseks. Klassijuhataja jääb tugimeetmete rakendamise koordinaatoriks ja vastutavaks õpilase individuaalse arengu kaardi täitmisel.

2.2 Huvialaringid

2.2.1 Huviringide töö eesmärgiks on välja selgitada kõrgendatud huvi ja võimetega õpilased ning juhendada neid tegelema oma huvialaga vabal tahtel ja vabal ajal.

2.2.2 Ringitunnid toetavad koolis läbiviidavat õppe – kasvatustööd, ennetavad käitumis- ja

õpiprobleeme ning aitavad andekatel õpilastel tegeleda süvendatult huvipakkuva valdkonnaga.

2.2.3 Ringitöö planeerimiseks ja tegevuse kajastamiseks kasutatakse ringitöö päevikut e-koolis.

2.3 Konsultatsioonides/ järeleaitamistundides osalemine.

2.3.1 Konsultatsioon on aineõpetaja juhendatud ainealane süvendatud õpe, milles osaletakse enne tähtsat tööd/eksamit või ainealase erihuvi korral. Annab ka tublidele õpilastele valmistuda ainealasteks võistlusteks või/ja olümpiaadideks.

2.3.2 Järeleaitamistundide eesmärgiks on aineõpetaja tugi väljaspool tundi nõrgematele või mingil põhjusel (nt haigus) lünklike teadmistega õpilastele.

2.3.3 Järeleaitamistunnid on kohustuslikud puuduliku trimestrihinde saanud õpilastele.

2.3.4 Konsultatsiooniajad on kooli kodulehel.

2.4 Logopeediline abi (annab eripedagoog).

2.4.1 Logopeedilise abi eesmärgiks on toetada põhikooli õpilase suulise ja kirjaliku kõne arengut tulenevalt tema hariduslikust erivajadusest ja võimaldada õpilasel saavutada õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

2.4.2 Logopeed selgitab koostöös eesti keele õpetajaga õppeaasta alguses välja logopeedilist abi vajavad õpilased. Õppeaasta kahe esimese nädala jooksul moodustab logopeed logopeedilist abi vajavate õpilaste nimekirja. Logopeedilist abi saavate õpilaste nimekirja võib korrigeerida iga trimestri lõpus.

2.4.3 Logopeedilist abi saavat õpilast võib hinnata kõigis õppeainetes diferentseeritult.

2.5 Sotsiaalpedagoogiline abi (reguleeritud ametijuhendiga)

2.5.1 Sotsiaalpedagoogilise abi eesmärk on toetada kohanemis-, käitumis-, ja õpiprobleemidega õpilasi (käitumisprobleemid, mitterahuldavad õpitulemused, vaesusest tingitud sotsiaalsed probleemid, koolist puudumine, isiksuslikud probleemid, tervise probleemid).

2.5.2 Sõltuvalt vajadusest loob ja koordineerib sotsiaalpedagoog abivajaja ümber võrgustiku (koolisisese või/ja - välise), mis parimal võimalikul moel toetaks õpilast probleemi põhjuste väljaselgitamiseks ja parimate võimalike lahenduste leidmiseks.

2.5.3 Sotsiaalpedagoog selgitab välja ja soovitab HEV õpilastele isiksuse arengut toetavaid tegevusi ja õppimisvõimalusi, aitab probleeme teadvustada ja analüüsida ning lahendusi leida.

2.6 Psühholoogiline abi

2.6.1 Psühholoogilise abi eesmärk on välja selgitada õpilase vajadused, hinnata tema vaimset tervist ja arengut ning õpilase toetamine.

2.6.2 Psühholoog nõustab õpilast arengu-, suhtlemis- ja käitumisprobleemide puhul.

2.6.3 Psühholoog annab õpetajatele/vanematele soovitusi sobivate sekkumisviiside, lisaabi ja lahenduste leidmisel.

2.7 HEV koordinaatori töö eesmärgid

2.7.1 Toetab õpetajat töös haridusliku erivajadusega õpilastega.

2.7.2 Korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel.

2.7.3 Määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust, suunab ja jälgib õpilase individuaalse arengu kaardi täitmist.

2.7.4 Koordinaator teavitab ja nõustab lapsevanemat, teeb ettepanekuid juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd koolis ning selle väliselt.

2.7.5 Teeb ettepaneku küsida abi kooliväliselt nõustamismeeskonnalt või Tallinna Õppenõustamiskeskuse spetsialistidelt.

2.8 Meditsiiniline nõustamine (tervishoiuteenuste korraldamine vastavalt kehtivale määrusele).

2.8.1 Meditsiinilist nõustamist osutab kooliõde.

2.8.2 Koolitervishoiu eesmärk on jälgida õpilaste tervislikku seisundit, kujundada tervislikku eluviisi kooli personali ja õpilaste seas.

2.9 Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart (Lisa 3: ÕIAJK kool)

2.9.1 Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (ÕIAJK) eesmärgiks on õpiraskuste põhjuste (õpilase individuaalsete erisuste) väljaselgitamine, kirjeldamine, andmestiku kogumine ja analüüs.

2.9.2 Oluliste õpi- ja käitumisraskuste ilmnemisel avab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega õpilasele ÕIAJK.

2.9.3 ÕIAJK täidetakse elektroonselt, vajadusel trükitakse paber kandjale.

2.9.4 Kaardi täitmist koordineerib klassijuhataja.

2.9.5 ÕIAJK põhjal kogutud andmestikku analüüsivad õppeaasta lõpus (vajadusel ka trimestri lõpus) klassijuhataja, HEV koordinaator ja kooli juhtkonna esindaja. Analüüsi põhjal tehakse vajadusel õppetöö tõhustamiseks otsus järgnevate tugisüsteemide rakendamiseks.

2.10 Individuaalne aine- või õppekava (IAK, IÕK).

2.10.1 Individuaalne aine- või õppekava loob HEV õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. IAK või IÕK koostatakse oluliselt erinevate oskuste, terviseprobleemide, isiksuseomaduste ja /või võimetega või koolist kaua eemal viibinud õpilastele.

2.10.2 IAK või IÕK koostamisel kaasatakse õpilane, tema vanem, aineõpetaja ja vajadusel tugispetsialiste.

2.10.3 HEV õpilasele, kellel on IAK-ga või IÕK-ga vähendatud või asendatud kooli õppekavas sätestatud õpitulemusi, on kooli lõpetamise aluseks IAK-s või IÕK-s määratud õpitulemuste saavutus.

2.11 Kooliväline nõustamismeeskond (taotluse esitamine Lisa 4: taotlus Rajaleidjale).

2.11.1 Koolivälisele nõustamismeeskonnale esitatakse taotlus, kui kooli tagatud üldine tugi ei anna õpilase arenguks soovitud tulemusi ja ta vajab tõhustatud või erituge.

2.11.2 Koolivälise nõustamismeeskonna poole pöördumise ettepaneku teeb HEV õpilase õppe koordineerija olles eelnevalt koostöös aineõpetajate ja tugispetsialistidega analüüsinud kooli poolt pakutud tugimeetmete tulemuslikkust.

2.11.3 Taotluse nõustamismeeskonnale soovitude saamiseks esitab vanem või vanema nõusolekul kooli direktor.

2.12 Klassikursuse kordamine.

Klassikursuse kordamise eesmärgiks on toetada pikaajaliste või püsivate õpiraskustega õpilasi, kes vaatamata nõustamisele, õpiabile ja muudele koolis rakendatud tugisüsteemidele ei suuda saavutada õppekavas sätestatud õpitulemusi.

2.12.1 Õpilane jäetakse klassikursust kordama, kui

- õpilase tunnistusel on kolm või enam aastahinnet „puudulik” või „nõrk”,
- õppenõukogu poolt määratud tugisüsteemid, koolivälise nõustamismeeskonna soovitud ja täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi (ning IÕK pole otstarbekas rakendada).
- klassikursuse kordamine on õpilase arengut toetav (st õpilane ja lapsevanem näevad selles positiivset tuge).

2.12.2 Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase vanema ja kuulab ära tema arvamuse.

3. Andekate õpilaste toetamine

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse aine- või õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu (PGS § 48 p2).

3.1 Andekate õpilaste toetamine ainetunnis:

3.1.1 keerukama raskusastmega ja ainekava laiendavad ülesanded,

3.1.2 kaasahaaramisvõimalused ainetundides (õpilane suunatakse omandatud materjali rakendama ja näiteid välja töötama, mahajääjat aitama, tasemelt tugevamaid ja loovuse rakendamist nõudvaid ülesandeid lahendama),

3.1.3 edukas õpilane aitab lisamaterjalidega tunni ettevalmistamisel,

3.1.4 ühesuguste huvidega õpilaste rühmatöö ja/või projektõpe,

3.1.5 õpetaja edastab infot õpilastele väljaspool kooli toimuvatest ainealastest üritustest.

3.1.6 õpilasele IAK koostamine.

3.2 Andekate õpilaste tunniväline toetamine:

3.2.1 osalemine aineringide töös ja projektides, individuaaltundides,

3.2.2 ettevalmistav töö aineolümpiaadideks, konkurssideks jms

3.2.3 huvikoolis õppimine,

3.2.4 projektõpe,

3.2.5 osalemine koolivälistel ainealastel üritustel, võistlustel, konkurssidel,

3.2.6 loovtööd kunstide alal,

3.2.7 lisalektüüri lugemine populaarteaduslikest raamatutest, teaduskirjandusest ja perioodikast.

Kokkulepe õpilasega

Õpilase nimi/klass/õppeaasta

.....

Eesmärgid ..... trimestriks

Õppeaine, mille kokkuvõttev hinne oli ..... trimestril puudulik.

Missuguse hinde püüan saavutada ..... trimestril ?

Analüüs

Miks mul oli ..... trimestril ..... (õppeaine) puudulik hinne?

- Hilinemine tundidesse
- Puudumine põhjusega/haiguse tõttu
- Õppevahendite puudumine
- Tundides mittetöötamine
- Tundides korrarikkumine
- Koduste ülesannete mittetäitmine
- Koduste ülesannete ebaregulaarne täitmine
- Konsultatsiooni/õpiabi tundidest puudumine

.....
.....
.....

Kokkulepped

Mida saan teha, et saavutaksin ..... trimestril lubatud kokkuvõtva hinde?

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Kuupäev ja allkirjad

Õpilane

Lapsevanem

Õpetaja

Kokkuleppe tulemused

..... trimestril kavandatud eesmärkide täitmine

Õppeaine, mille kokkuvõttev hinne oli ..... trimestril puudulik

Missuguse kokkuvõtva hinde sain ..... trimestril ?

Järgnev analüüs (täidetakse siis, kui trimestrihinne jäi puudulikuks)

Põhjendus õpilaselt

Põhjendus aineõpetajalt

Klassijuhataja hinnang

.....
.....
.....
.....

Lapsevanema arvamus

.....
.....
.....
.....

Kuupäev

Positiivse käitumise kujundamine

Õpilase nimi/klass/õppeaasta

.....

Probleemid

A Õpilase arvamus

- Ebaõpilaslik käitumine kooli töötajatega või õpetajatega
- Ebaõpilasliku sõnavara kasutamine
- Põhjuseta puudumised
- Tundidesse hilinemised
- Õppevahendite puudumine
- Tundides mittetöötamine
- Vahetusjalatsite puudumine
- Välisriietes tundides viibimine
- Suitsetamine
- Alkoholi tarvitamine
- Narkootikumide tarvitamine

.....
.....
.....
.....

B Klassijuhataja arvamus

.....
.....
.....
.....

Kuupäev

Õpilane (allkiri)

Klassijuhataja (allkiri)

Õpilase lubadused

.....
.....
.....
.....
.....

Täitmise aeg

.....
.....

Kuupäev

Õpilane (allkiri)

Lapsevanem (nimi ja allkiri)

Lubaduste täitmine

A. Olen ennast parandanud järgmistes valdkondades:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

B. Täitmata on jäänud järgmised lubadused:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

C. Miks on nimetatud lubadused jäänud täitmata?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Kuupäev

Õpilane

Lapsevanem

Klassijuhataja